

Miejscowość Kulikówka data 21.10.2024

Anna Lubinska

Imię i nazwisko osoby ubiegającej się o nadanie stopnia

Tytuł rozprawy doktorskiej: Energia w antropocenie. Literatura i sztuka współczesna w świetle badań
energy humanities

STRESZCZENIE

Rozprawa doktorska pt. *Energia w antropocenie. Literatura i sztuka współczesna w świetle badań energy humanities* stanowi próbę wprowadzenia na grunt polskiej humanistyki nurtu badań humanistycznych nad energią (*energy humanities*). Autorka bada w niej kulturotwórcze znaczenia paliw kopalnych (głównie ropy naftowej) oraz odnawialnych źródeł energii (zwłaszcza energii słonecznej), skupiając się na kontekście obecnej transformacji energetycznej.

Praca podzielona jest na dwie części. Część pierwsza, „Ropa naftowa i entropia” dotyczy kulturowej reprezentacji ropy naftowej w literaturze i sztukach wizualnych drugiej połowy XX wieku oraz początku XXI wieku. Autorka łączy badania humanistyczne nad energią z koncepcją entropocenu Bernarda Stieglera w celu wykazania związków pomiędzy popularnością tematu entropii w literaturze i sztuce drugiej połowy XX wieku a zachodzącymi wówczas przemianami w systemie energetycznym (dominujący status ropy naftowej w gospodarkach zachodnich). Materiał badawczy obejmuje w szczególności amerykańską prozę postmodernistyczną (Thomas Pynchon i Pamela Zoline) oraz sztukę konceptualną i neoawangardową (Robert Smithson i Hans Haacke).

Druga część rozprawy, „Energia słoneczna i imaginarium solarności” poświęcona jest obecnemu w najnowszej sztuce, literaturze i badaniach naukowych imaginarium związanego z transformacją energetyczną, w którym główną rolę odgrywa energia słoneczna. Doktorantka poddaje analizie obecne w naukach humanistycznych dyskursy poświęcone roli energii słonecznej w transformacji energetycznej, by ukazać, w jaki sposób OZE bywają ideologizowane jako czysta, nieskończona energia, i jakie ograniczenia czy zagrożenia związane są z ich implementacją na globalną skalę. Analiza ta stanowi punkt wyjścia do interpretacji literatury solarpunkowej, a zwłaszcza zawartych w niej wyobrażeń na temat przebiegu i polityczno-społecznych konsekwencji solarnej transformacji energetycznej. Drugi z rozdziałów zawartych w tej części rozprawy dotyczy szerokiego spektrum powiązań kryzysu energetycznego z technologią, zwłaszcza najnowszymi technologiami cyfrowymi. Analizie poddane zostają zagraniczne projekty spekulatywne z pogranicza sztuki, nauki i technologii.

Przyjęta w pracy doktorskiej perspektywa badawczo-interpretacyjna pozwala zbadać, w jaki sposób źródła energii wpływają na szereg przekształceń społeczno-kulturowych, w tym aksjologicznych, estetycznych, tożsamościowych, technologicznych czy związanych z rolami płciowymi. Autorka koncentruje się na ukazaniu, że transformacje energetyczne stanowią przede wszystkim istotne transformacje społeczno-kulturowe, stanowiąc tym samym zagadnienie, które powinno na stałe zagościć w badaniach humanistycznych.